

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskata un plānošanas dokumenta “Dienvidkurzemes reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns 2023. – 2027. gadam” projekta sabiedriskā apspriešana

Grobiņā, 2022. gada 31. oktobrī, plkst. 17:00

Norises vieta: SIA “Liepājas RAS” administrācijas ēka (“Kivītes”, Grobiņas pagasts, Dienvidkurzemes novads) un videokonference Zoom platformā

Sanāksmes vadītājs: SIA “Geo Consultants” atkritumu apsaimniekošanas eksperts Kaspars Kļavenieks

Plāna izstrādātāja pārstāvis: SIA “Liepājas RAS” valdes loceklis Normunds Niedols

Sanāksmes dalībnieki:

Kaspars Kļavenieks	SIA “Geo Consultants” atkritumu apsaimniekošanas eksperts
Jānis Ābeltiņš	SIA “Geo Consultants” valdes loceklis
Kristīne Liepiņa	SIA “Geo Consultants” vides pārvaldības speciāliste
Normunds Niedols	SIA “Liepājas RAS” valdes loceklis
Inese Brūdere	SIA “Liepājas RAS” administratīvā direktore
Zane Ruperta	SIA “Liepājas RAS” vides pārvaldības galvenā speciāliste
Liene Jākobsons	SIA “Liepājas RAS” vides inženiere
Liāna Trumare	SIA “Liepājas RAS” ārējās komunikācijas speciāliste
Indulis Ozoliņš	SIA “Liepājas RAS” konsultants
Linda Kilevica	“Kurzemes vārds” korespondente
Leons Zemis	pensionārs
Inga Rancāne	pensionārs
Gatis Kigitovičs	
Ināra Kigitoča	
Harijs Liepa	pensionārs
Mārtiņš Petrevics	zemnieks
Ingrīda Liepa	pensionāre
Irina Rone	pensionāre
Mārtiņš Meņģelis	
Kristīne Dzelme	
Gints Ločmelis	Dienvidkurzemes novada pašvaldības Attīstības un uzņēmējdarbības daļas vadītājs
Aigars Štāls	LPPI komunālā pārvalde
Gražina Ķervija	
Edmunds Rubenis	z/s “Elčuki”, zemnieks
Līvija Sproģe	pensionāre
Zigurds Brencis	“Lejzemnieki” īpašnieks, pensionārs
Inta Berce	VSAC, interešu publ. audzin.
Rolands Ekšteins	z/s “Baroni” īpašnieks
Indra Kapeniece	administrātors
Jānis Elsbergis	“Birzmaļi”, biškopis
Ginta Klints	Grobiņas iedzīvotāja
Dace Liepniece	Liepājas pašvaldība, vides nodaļas vadītāja
Ivo Skripko	SIA “Eco Baltia vide” Liepājas filiāles vadītājs

Zoom dalībnieki:

Laima Lapiņa	SIA “Liepājas RAS” vides pārvaldības speciāliste
Ivars Laivenieks	SIA “Liepājas RAS” finanšu direktors
Una Ržepicka	Dienvidkurzemes pašvaldība
Zane Štencele	Saldus novada pašvaldība
Ludmila Rjazanova	Liepājas domes deputāte
Diana Marcinkus	
Ināra Avotiņa	
Ināra Teibe	Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija
Inese Vēvere	Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija

Sanāksmē kopā piedalījās 42 dalībnieki, no tiem klātienēs sanāksmē 33 dalībnieki, Zoom videokonferencē 9.

Protokola sagatavotāja: Kristīne Liepiņa

Darba kārtība: Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskata (turpmāk - SIVN) un plānošanas dokumenta "Dienvidkurzemes reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns 2023. – 2027. gadam" (turpmāk - Plāns) projekta sabiedriskā apspriešana.

SIA "Liepājas RAS" valdes loceklis N. Niedols: plkst. 17.00 atklāj sanāksmi ar ievadvārdiem, nosaucot sanāksmes mērķi, proti, "Dienvidkurzemes reģionālā atkritumu apsaimniekošanas plāna 2023. – 2027. gadam" (turpmāk - Plāns) projekta sabiedriskā apspriešana; īsi iepazīstina ar poligona "Ķīvītes" pēdējām aktualitātēm; kā arī atgādina, ka šajā sanāksmē nav plānots apspriest katalizatoru rūpnīcas jautājumus. Tiek dots vārds Plāna izstrādātājam, konsultantam.

Sanāksmes vadītājs K. Kļavenieks: plkst. 17.07 nosauc sanāksmes tēmu un iepazīstina ar plānoto darba kārtību.

K. Kļavenieks prezentācijā iepazīstina ar "Dienvidkurzemes reģionālā atkritumu apsaimniekošanas plāna 2023. – 2027. gadam" izstrādes pamatojumu; dod ieskatu normatīvajā regulējumā saistībā Plāna un tā stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskata (turpmāk - SIVN); informē par veiktajām konsultācijām un saņemtajiem viedokļiem abu plānošanas dokumentu izstrādes gaitā; informē par sabiedriskās apspriešanas laika posmu un sabiedrībai nodrošināto iespēju iepazīties ar projekta materiāliem; īstumā raksturo Dienvidkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionu (turpmāk – AAR); sniedz vispārēju ieskatu jautājumos par sadzīves atkritumu apsaimniekotajiem apjomiem, galvenajiem indikatoriem un infrastruktūru; iepazīstina ar atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna stratēģiskajiem mērķiem, sasniedzamajiem mērķiem; sniedz shematisku ieskatu atkritumu ražošanas prognozei un kvantitatīvajiem rādītājiem; informē par prioritāri īstenojamiem pasākumiem (atkritumu dalītās vākšanas pakalpojumu infrastruktūras attīstība; poligona "Ķīvītes" infrastruktūras attīstība; sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumu īstenošana, vides apziņas paaugstināšana; atkritumu atkārtotas izmantošanas un sagatavošanas atkārtotai izmantošanai pasākumu īstenošana; atkritumu sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijai infrastruktūras attīstība; atkritumu pārstrādes infrastruktūras attīstība) un katram no tiem sniedz īstu raksturojumu; informē par Plāna īstenošanas laika grafiku; iepazīstina ar SIVN un Plāna akceptēšanas kārtību.

Pēc prezentācijas dalībnieki tiek aicināti pāriet uz jautājumu/diskusiju sadaļu.

Diskusiju daļa:

Ņemot vērā, ka prezentācijas laikā paralēli radās diskusija par laiku līdz kuram interesenti vēl varēs sniegt rakstisku viedokli, tika noteikts datums, ka 14 dienas pēc sanāksmes tiks gaidīti viedokļi, vērtēti, attiecīgi iestrādāti projektā un tad secīgi Projekts tiks sniegts atzinuma saņemšanai Vides pārraudzības valsts birojam (turpmāk- VPVB). Sanāksmes protokola precizēšanai pēc tā publicēšanas, saskaņā ar normatīvajiem aktiem, ir iespēja sanāksmes dalībniekam trīs darbdienu laikā iesniegt iesniegumu, kurā izteikts sanāksmes dalībnieka atsevišķais viedoklis.

Diskusiju daļā tika uzdoti vairāki jautājumi, kas ir tieši saistīti ar poligona "Ķīvītes" ikdienas darbību. Uz tiem N. Niedols sniedza mutiskas atbildes, atsevišķu atbilžu sagatavošanai, tai skaitā jebkādas problēmsituācijas risināšanai, kam nepieciešams ilgāks atbildes sagatavošanas laiks, sabiedrība tika aicināta droši rakstveidā vērsties SIA "Liepājas RAS", secīgi uz kuriem tiks sniegtas rakstveida atbildes. Tāpat daļa jautājumu bija saistīta ar poligona infrastruktūras attīstīšanos, atkritumu otrās kārtas - krātuves izbūvi, kam šobrīd SIA "Liepājas RAS" veic ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru. Vislielākais jautājumu skaits bija par SIA "Liepājas RAS" poligona nomnieka plānoto katalizatoru rūpnīcas būvniecību, kurai paralēli šobrīd notiek atsevišķa ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra. Par šiem diviem projektiem, N. Niedols aicināja sabiedrību droši vērsties rakstiski un solīja attiecīgos priekšlikumus nosūtīt VPVB izvērtēšanai saistībā tieši ar konkrēta projekta ieceri.

K. Dzelme: Kādēļ pie plānā paredzētajiem pasākumiem attiecībā uz pašvaldību saistošajiem noteikumiem tiek paredzēta iespēja operatoram noteikt papildu maksu, piemēram, par vārtu atslēgšanu lai iztukšotu konteineru, konteineru izstumšanu no pagalma, vai tas veicinās iedzīvotāju iesaisti?

K. Kļavenieks: Maksas pakalpojumi ir atklāts diskusijas jautājums, kas joprojām tiek diskutēts, diskusijas mērķis ir sabalansēt klienta un pakalpojuma sniedzēja tiesības un pienākumus. Rezultātā ir jānonāk pie secinājuma, kuri pakalpojumi tiešām ir tipveida un attiecīgi iekļaujami pakalpojuma maksā un kuri ārkārtas/ekskluzīvi nepieciešami atsevišķiem klientiem un attiecīgi būtu izcenojami atsevišķi, lai par tiem caur atkritumu maksu nav jāmaksā atkritumu radītājiem, kam tie nav nepieciešami.

K. Dzelme: Kādēļ Plānam ir mazāks periods nekā valsts noteiktais?

J. Ābeltiņš: Ja nemaldos, valsts plānam bija 2028. gads. Reģionālajiem plāniem jāvadās no valsts plānā uzstādītajiem virzieniem, tos īstenojot, tādēļ termiņš ir īsāks.

L. Rjazanova: Esmu Liepājas domes deputāte. Ja plānos ir samazināt atkritumu daudzumu, tad ir liela iespēja to izdarīt organizējot atkritumu savākšanu kapos ne tikai Liepājā, bet arī rajonos. Jau sen mēs piedāvājam šķirot atkritumus Liepājas kapos, kas ir zaļie atkritumi, stikla un plastmasas svecas, mākslīgas puķes. Tagad tas ir izdarīts, bet atkritumus izved ar nokavējumu un cilvēki sāk mest visu kopā un šķirošanai vairāk nav jēga.

Piemēram Gaviezē cilvēkiem vispār nav iespēja šķirot. Tas nozīmē, ka visi atkritumi tiek mesti kopā. Pēc tam kādam to visu ir jāpāršķiro. Vai to nevar uzreiz organizēt, piemēram, uztaisot komposta bedres vai kastes. JA cilvēkiem pasniegtu informāciju, cilvēki to darītu pareizi.

Otrs jautājums – no iedzīvotājiem pieņemam atkritumus kubiskos metros, bet SIA "Liepājas RAS" nodod atkritumus kilogramos. Kad atkritumi būs vienādos mērijumos? Es uzskatu, ka tas nav pareizi.

N. Niedols: Par tilpumu un masu ir tā, ka iedzīvotājiem ir rēķini par kubikmetriem, poligonā uzskaitē ir tonnās. Šī uzskaitē notiek visā Latvijā, izņemot Jūrmalu. Pieredze Latvijā un daudzās citās valstīs, kur ir pamēģināts, ir diezgan negatīva, jo svēršana ir dārgs un sarežģīts process, tas prasa papildus mehānismu, tāpat ir kļūdas, no tā izriet vairāk problēmas nekā pārrēķināt kubikmetrus uz tonnām. Plus reizi ceturksnī ar operatoru tiek veikti papildus mērījumi, korekti uzskaitīti apjomi, līdz ar to šī kļūda ir daudz mazāka, prasa mazāku birokrātiju, administratīvos resursus, nekā mēģināt svērt katru konteineru. Ja kādreiz būs tehnoloģijas, kas būs stabilas, labas, iespējams pie šī jautājuma varam atgriezties. Šobrīd tādu tehnoloģiju nav.

K. Kļavenieks: Par kapsētu atkritumu apsaimniekošanu, protams, atkritumu dalītā vākšana kapsētās nodalot zaļos atkritumus ir atbalstāma darbība, dalīti savāktos zaļos atkritumus iespējams pārstrādā kompostēšanas vietās vai bioloģisko atkritumu pārstrādes vietās, vienlaikus jāsaprot, ka tas ir kapu apsaimniekotāja/pašvaldības lēmums un protams tam ir nepieciešams finansējums. Kas attiecās uz kompostēšanu uz vietas kapos, arī tas ir iespējams, ir atviegloti noteikumi zaļo atkritumu kompostēšanas vietu ierīkošanai, bet šajā gadījumā, lai sasniegtu rezultātu, tam ir jābūt organizētam un uzraudzītam procesam.

N. Niedols: Es esmu redzējis daudz labus piemērus kapsētās, kur atsevišķi tiek novietoti sadzīves atkritumi un lielāks konteiners zaļiem atkritumiem.

K. Dzelme: Prezentācijā minējāt, ka ir prognoze, ka atkritumi pieaugs. Kādēļ tā, ja atkritumi tiek šķiroti, sabiedrība tiek izglītotā?

K. Kļavenieks: Pirmkārt, radītā atkritumu daudzuma dinamiku ietekmē atkritumu radītāju skaita izmaiņas, otrkārt labklājības līmeņa izmaiņas. Iedzīvotāju skaita dinamika, pretstatā ATR plānošanā izmantotajām prognozēm, kur paredzēts vērā ņemams iedzīvotāju skaita samazinājums, balstoties uz reģiona pašvaldību attīstības stratēģijās paredzēto plāna pārskata periodā ir paredzēta bez būtiskām izmaiņām. Kas attiecās uz otru ietekmējošo faktoru labklājības līmeņa izmaiņām, neskatoties uz pašreizējo situāciju, tiek pieņemts, ka attīstības tendences būs pozitīvas, kas arī kopumā dod pieaugumu radītajos atkritumu apjomos. Otrkārt, var piebilst, ka mēs vēl neesam sasnieguši pat Eiropas vidējo rādītāju, kas ar lielu ticamību ļauj izdarīt pieņēmumu, ka atkritumu apjoms pieaugs. Vienlaicīgi radītā atkritumu apjoma pieaugums nekādā veidā nesamazina iespējas attīstīt dalīto vākšanu un palielināt atkritumu pārstrādes reģenerācijas apjomus.

A. Štāls: Kā atšķiras izglītošanas pasākumi jaunie no esošajiem?

K. Kļavenieks: Papildus iepriekš paredzētajam, viens no sabiedrības un izglītošanas pasākumu attīstības virzieniem ir saistīts ar jauno dalīti savācamo atkritumu plūsmu apsaimniekošanu, t.sk. bioloģiski noārdāmo

atkritumu, tekstila, dalītā vākšanas, sadzīves bīstamo atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība. Šie ir tie jaunie galvenie virzieni.

A. Štāls: Kāda loma ir poligonam informēšanā?

K. Kļavenieks: Valsts plāna ir nostiprināta ideja, ka poligons ir vienojošais elements. Interesentiem ir iespēja atbraukt uz vietas un apskatīt poligon ikdienas darbību, piemēram, kā tiek šķiroti atkritumi, kā izmantota gāze, kas iegūta no atkritumiem. Ņemot vērā, ka šī ir kapitālsabiedrība, tātad nozīmīga loma te ir arī pašvaldības nostājai, tai skaitā kā trešais elements ir arī iedzīvotājs.

A. Štāls: Valsts nav ieinteresēta bīstamo atkritumu apsaimniekošanā?

K. Kļavenieks: Kopumā, ne tikai šajā konkrētajā gadījumā, ir vispārzināma situācija, ka sabiedrība atbalsta dažādas aktivitātes, jaunus ražošanas objektus utt. līdz brīdim, kad šis jaunā objekts tieši skar tās intereses, šīs situācijas apzīmēšanai starptautiski pat ir ieviests un tiek izmantots termins (angļu val. NIMBY) Jebkur, tikai ne manā pagalmā. Pamatā jau iedzīvotāju baža ir tāda, ka uz papīra viss labi, bet vai tas tā tiks izdarīts dabā. Te ir jautājums par kontroli un iespējam novērst radušos situāciju, apturēt darbību gadījumā, kad kaut kas nav tā kā paredzēts.

L. Kilevica: Par termiņiem, vai var paskaidrot, jo domāju, ne visi iedzīvotāji saprot atšķirību starp reģenerāciju un pārstrādi.

K. Kļavenieks: Pārstrādes rezultātā iegūstam izejvielu, ko var izmantot ražošanā tādām pašām mērķim kā tā tika izmantota kā pirmreizējā izejviela. Reģenerācijai ir divas iespējas - enerģijas ražošana no atkritumiem vai materiāls, kas tiek iegūts, tiek izmantots lietderīgi, bet ne tādām mērķim kā sākotnēji, piemēram inerti materiāli nevis būvmateriālu ražošanai, bet gan tilpju aizbēršanai vai tamlīdzīgi.

L. Kilevica: Šobrīd ir situācija, ka nav īsti kur šķirot atkritumus. Kad būs iespēja, vai cilvēki jau būs izglītoti kā to darīt?

N. Niedols: Par bioloģiskajiem atkritumiem vēl līdz galam nav skaidrības. Divas lielas grupas- pārtikas un zaļie parku un dārzu. Kopā īsti likt nevar, pagaidām vēl detalizēt nav aprakstīts, līdz ar to plānā ir vispārēji formulējumi. Ja būs sarežģīta šķirošanas sistēma, būs jāmaksā iedzīvotājiem. Kāds ir optimālais ceļš – laiks rādīs.

L. Kilevica: Vai šobrīd pastāv iespēja pie jums vest, piemēram kartupeļu mizas?

N. Niedols: Jā, pie mums var vest noteikti. Arī Ezermalas ielā var vest.

I. Liepa: Plāns līdz galam nav izstrādāts, nav iedzīvotāju labā. Jāpārstrādā projekts.

J. Ābeltiņš: Visiem saku lielu paldies. Kā vienojāmies – protokolam komentāri trīs dienas, citi priekšlikumi tiek gaidīti 14 dienās. Tā kā sanāksmes laikā cita starpā tika pacelti jautājumi par katalizatoru rūpnīcu un citi, attiecīgi nosūtīsim VPVB. Ja ir palikušas problēmas, jautājumi, tās attiecīgi jārisina. Paldies jums visiem!

Tā kā jautājumi vairāk netika uzdoti, sanāksmes vadītājs K. Kļavenieks slēdz sanāksmi plkst. 19:35.

Protokolu sagatavoja: Kristīne Liepiņa _____